

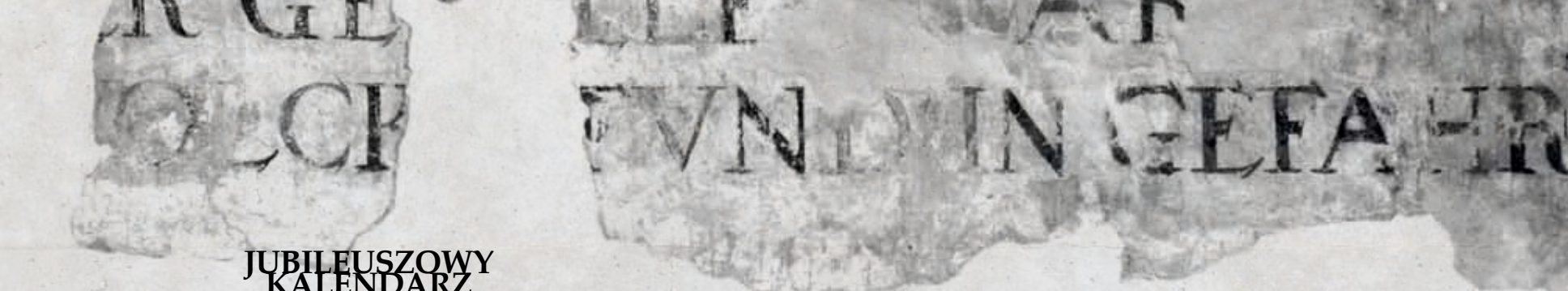
KALENDARZ
ŚWIĘTOJANSKI

26.06.2011

**KALENDARZ
ŚWIĘTOJANSKI**

20.06.2010

JUBILEUSZOWY KALENDARZ

Już dziesiąty raz przekazujemy w Wasze ręce przewodnik liturgiczny Duszpasterstwa Środowisk Twórczych. Tym razem jest to również przewodnik historyczny i artystyczny. Prace renowacyjne, prowadzone pod kierunkiem Nadbałtyckiego Centrum Kultury, odświeżyły i uwidoczniły na murach naszej świątyni cenne ślady dawnych dziejów. Po zdjęciu rusztowań ukazały się naszym oczom finezyjne malowidła umieszczone tuż pod gotyckimi sklepieniami. Przedstawiają one między innymi fantastyczne stwory, trzymające w paszczach ozdobne wici roślinne. Trudno do końca rozszyfrować średnio-wieczną symbolikę tych malowideł. W wielu katedrach i kolegiatach Europy wyobrażenia bestii umieszczano w świątyniach, aby pokazać, że nawet złe moce zostały podporządkowane Stwórcy i zaprzęgnięte w Jego służbę.

Czeka nas jeszcze zapewne wiele ciekawych niespodzianek, dotyczących przeszłości kościoła św. Jana. Na razie przybliżamy to, co dotąd udało się odkryć. Malowidła znajdują się wysoko nad naszymi głowami. Dlatego określenie „przybliżamy” należy rozumieć dosłownie. Z wykorzystaniem rusztowań i teleobiektywu można było udokumentować dokładnie to, co namalowano tam wysoko kilkaset lat temu. Część tych malowideł została na długie

stulecia przykryta przez działania luteranckich i kalwińskich reformatorów chrześcijaństwa, nieprzychylnych tradycyjnej ikonografii katolickiej. Dzieje reformacji w naszym mieście i naszym kościele są tematem historycznej części tegorocznego Kalendarza Świętojańskiego.

Z okazji jubileuszu chcemy sobie zrobić pamiątkową fotografię. Takie historyczne zdjęcia robi się z okazji zjazdów rodzinnych – wtedy jest na nich kilkadziesiąt osób. Gdańszczanie już dwa razy pozowali do wspólnego portretu na Długim Targu – wówczas obecnych są tysiące. My chcemy mieć wspólną fotografię we wnętrzu naszej świątyni w historycznym momencie jej odbudowy z okazji jubileuszu Kalendarza Świętojańskiego. Oprócz małej reprodukcji, dającej ogólne wrażenie wspólnoty, otrzymamy fotografię w formie cyfrowego zapisu na bardzo precyzyjnym nośniku elektronicznym, dzięki czemu na ekranach domowych komputerów będziemy mogli rozpoznać pojedyncze twarze. Tradycja i nowoczesność spotykają się, by wzmacniać więzi międzyludzkie i utrwalac teraźniejszość dla przyszłości.

ks. Krzysztof Niedałowski

REFORMACJA W GDAŃSKU

Gdybyśmy przybyli do Gdańska w czasie, kiedy Kolumb odkrywał Amerykę, ujrzelibyśmy miasto gotyckich wież, ceglanych świątyń i złoconych ołtarzy. Po zakończeniu wojny trzynastoletniej, gdy Gdańsk stał się częścią Polski (1454–1466), zaczął się w mieście okres licznych inwestycji budowlanych. Dotyczyło to szczególnie kościołów. Pobożność gdańszczan wyrażała się wówczas poprzez liczne fundacje i darowizny na rzecz kaplic i ich wyposażenia w sprzęty liturgiczne. W kościele Mariackim powstały w ten sposób: kaplica św. Jana, ołtarz Szymona Judy ufundowany przez cech rzeźników i ołtarz św. Brygidy. W tym czasie rozpoczęto również budowę wielkiego zegara astronomicznego. W kościele Mariackim był już wspaniały „Sąd Ostateczny” mistrza Memlinga z Brugii. Przy czterdziestu siedmiu ołtarzach tej najważniejszej w mieście świątyni służbę sprawowali ubodzy duchowni wynajmowani przez rodziny patrycjuszki bądź cechy rzemieślnicze. Proboszcz głównej parafii miasta, wybierany przez króla polskiego i zatwierdzany przez biskupa z Włocławka, po swojej nominacji zazwyczaj nie rezydował w Gdańsku. Co więcej – niekiedy wcale nie był duchownym. Wynajmował i marnie opłacał zastępcę, który nie grzeszył gorliwością w głoszeniu kazań i sprawowaniu liturgii. Podobnie działo się u św. Jana, u św. Piotra i Pawła na Przedmieściu czy u św. Katarzyny na Starym Mieście. Znany humanista Christoph Suchten, mianowany proboszczem kościoła św. Jana, nigdy nie podjął pracy w swojej parafii. Był on równocześnie kanonikiem kapituły w Rewalu i na Warmii, potem proboszczem we Wrocławiu i Fromborku. Wreszcie w 1516 roku zrezygnował z probostwa gdań-

skiego na rzecz Jana Ferbera, członka gdańskiego patrycjatu, który stale przebywał na dworze króla polskiego. Nawet klasztory brygidek, karmelitów, dominikanów i franciszkanów przeżywały ciemny wiek. Jeśli dodać do tego powszechne wówczas praktyki sprzedaży odpustów, trudno się dziwić nagłemu ożywieniu religijnemu, które trafiło nad Bałtyk z Wittenbergi.

Dobrym przykładem charakteryzującym sytuację tuż przed wybuchem powstania reformatorów jest spór, który powstał w 1517 roku pomiędzy biskupem włocławskim a radą miasta. Konflikt dotyczył dochodów czerpanych z kultu relikwii wystawionych w kaplicy św. Barbary w kościele Mariackim. Świątynia ta szczyliła się posiadaniem relikwii Krzyża Świętego. W wyniku sporu biskup rzucił na miasto klątwę. Reformacja pojawiła się w Gdańsku bardzo wcześnie i dość gwałtownie wstrząsnęła życiem bogatego miasta. Kolejne incydenty ośmielały spóółstwo, prowadząc do rewolty. Pierwszym znakiem nowych czasów było małżeństwo katolickiego proboszcza z Przedmieścia, zawarte na kilka lat przed ożenkiem Marcina Lutra. Już w 1520 roku wydrukowano w Gdańsku wykład dekalogu reformatora z Wittenbergi.

Nieskuteczne okazały się edykty króla polskiego wydane w tym czasie na prośbę biskupów. Zabraniały one przywożenia i rozpowszechniania luteranckich ksiąg. Głoszenie idei reformacji zagrożone było konfiskatą majątku, a nawet śmiercią na stosie. Kaznodzieje zaczęli głosić kazania luteranckie najpierw poza miastem, a potem coraz śmieiej w murach jego kościołów. W październiku 1522 roku po raz pierwszy wpłynęło do rady miasta żądanie zwolenników radykalnego kaznodziei Jacoba Heggego, domagające się wyznaczenia kościoła, w którym Słowo Boże głoszone by bez ludzkiego blichtru i księzowskich

dotatków. Rada odpowiedziała wymijająco, zastaniając się koniecznością zgody króla. Mimo oporu rajców doszło w niedzielę 27 września 1523 r. do wystąpienia Jacoba Heggego w kościele Mariackim. W czasie kazania zaatakował on ostro księży i zakonników oraz sprzeciwił się kultowi obrazów. To zuchwałe wystąpienie w głównej świątyni Gdańska doprowadziło w następnych dniach do niszczenia ołtarzy, obrazów i krzyży na cmentarzach i w innych kościołach miasta. Prawdopodobnie za sprawą rady miejskiej radykalny kaznodzieja wyjechał na studia do Wittenbergi. W archiwach miejscowego uniwersytetu znajduje się wpis o jego immatrykulacji na semestr zimowy 1523/24. Rada miejska próbowała w tym czasie przejąć kontrolę nad ruchem reform religijnych. W tym celu powołała do życia konwent kaznodziejów kierowany przez zwolennika umiarkowanych środków dr. Aleksandra Svenichena, franciszkanina z gdańskiego konwentu. Opracowano reguły kaznodziejskie zatwierdzone zarówno przez władze miasta, jak i przedstawiciela Kościoła. Zakazano krytyki wobec konkretnych osób i wprowadzania radykalnych zmian w liturgii. Znamienne było ograniczenie czasu kazania do jednej godziny. Aleksander Svenichen został mianowany przez radę oficjalnym kaznodzieją w kościele Mariackim.

Król polski obawiał się, że radykalne nastroje w mieście mogą mieć negatywne konsekwencje w sporze z wielkim mistrzem zakonu krzyżackiego, księciem Albrechtem. Ten, jako opiekun luteranizmu, przejąłby chętnie władzę nad zbuntowanym miastem. Dlatego dwór królewski naciskał na hierarchów katolickich, aby uporządkowali sytuację religijną w Gdańsku. W 1524 roku kapelan Paul Kerlin z kościoła św. Jana z polecenia biskupa włocławskiego został uwięziony za radykalne kaznodziejstwo. Uzbójone pospólstwo odbiło go jednak siłą. Kilka

miesiący później doszło do eksplozji przeciwko staremu porządkowi społecznemu i religijnemu. Pierwszym celem ataku radykałów stali się mnisi. Domagano się od nich, popartego argumentami biblijnymi, uzasadnienia życia klasztornego i jego reguł. Klasztory nie reagowały, a rada miejska ogłosiła drastyczne ograniczenia dla zakonników (na przykład zakaz przyjmowania nowych członków, głoszenia kazań czy zbierania jałmużny). Postanowienia te odczytał w kościele Mariackim franciszkanin Aleksander Svenichen. Wkrótce potem, w niedzielę 22 stycznia 1525 roku, doszło w obecności rajców zgromadzonych w farrze do incydentu skierowanego przeciw staremu porządkowi. Kiedy Svenichen ubrany w habit wchodził na ambonę, aby wygłosić kazanie, został siłą zatrzymany przez jednego ze zwolenników radykalnych reform. Rada kazała go uwięzić, aby nie zakłócał nabożeństwa. Wzmogło to nastroje tłumu, który ponownie zgromadził się w kościele Mariackim i podburzony przez kaznodzieję Jacoba Schwarza wyszedł na ulice, aby zacząć rewoltę. Rada miejska zwołała swoich zwolenników i stanęła do konfrontacji. Do bezpośrednich walk ulicznych nie doszło. Obie strony zdecydowały się na pertraktacje. Wobec zdecydowanej przewagi buntowników rada przyjęła większość stawianych przez nich warunków. Zewnętrznym wyrazem nowego porządku było zburzenie bramy dzielącej Główne Miasto od przedmieścia oraz postanowienie, że odtąd nie będzie już żadnych podziałów między trzema częściami miasta. Artikelbrief, który został przyjęty jako podstawa nowego ładu, proklamowano 25 stycznia 1525 roku. Obalono radę miasta i wprowadzono w kościołach nowy obrządek. Domagano się komunii pod dwiema postaciami, rezygnacji z celibatu, spowiedzi, postów, ślubów zakonnych i zaczęto głosić „czyste Słowo Boże”. Dokonano również poważnych reform w dziedzinie ustroju społecznego i w zakresie

przywilejów ekonomicznych. Realizację żądań rozpoczęto od usunięcia zakonników z ich klasztorów. Wszyscy mnisi musieli przenieść się do konwentu karmelitów. Wystano również listy do proboszczów kościołów parafialnych z żądaniem natychmiastowego podjęcia służby w Gdańsku. Zachowały się dokumenty dotyczące proboszcza kościoła św. Jana. W związku z brakiem reakcji z jego strony kościół powierzono radykalnemu teologowi pochodzącemu spoza Gdańska – Johanowi Franckenowi. Podobnie postąpiono w innych parafiach. Wśród adresatów tych wezwań nie było jednak proboszcza kościoła Mariackiego. Pominęto go, aby nie drażnić króla, który miał osobisty patronat nad tą świątynią. Jako katolik wierny Rzymowi był on oczywiście zdecydowanym przeciwnikiem reform wyznaniowych. Problem usprawiedliwienia przed polskim monarchą zmian wprowadzonych przez pospólstwo spowodował zwołanie w kościele Mariackim wiecu, na którym szukano uzasadnienia nowego porządku religijnego i społecznego. Postanowiono powołać się na liczne przywileje i swobody nadane miastu wcześniej przez króla. Winą za wszystko obciążono starą radę, której kazano podpisać tzw. Schandbrief. Wobec zdecydowanych sygnałów niezadowolenia, płynących z dworu królewskiego, postanowiono wysłać do Krakowa delegację gdańszczan, którzy mogliby osobiście uzasadnić nowe prawo wprowadzone w mieście. Król zatrzymał delegatów do chwili ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy. W tym celu zażądał, aby do Krakowa przybyli również członkowie obalonej rady i kaznodzieje ustanowieni w kościołach św. Jana i św. Katarzyny. Takiego kroku obawiali się gdańscy radykałowie i sprzeciwili się żądaniu monarchy. Aby załagodzić sytuację, przywrócono dawne formy kultu w kościele Mariackim. Długotrwałe pertraktacje posłów gdańskich na kolejnych audiencjach i sejmach nie przekonały króla. Wobec zapowiedzi

osobistej wizyty monarchy w Gdańsku zdecydowano się w lutym 1526 roku na przywrócenie katolickich nabożeństw z łacińskimi śpiewami w kilku kościołach miasta. Przybycie delegacji dworu polskiego w celu przygotowania wizyty królewskiej w Gdańsku wywołało w nocy z 15 na 16 kwietnia zryw radykalnej grupy pospółstwa, stłumiony szybko przez burmistrza Philipa Bischofa. 17 kwietnia 1526 roku król Zygmunt I Stary wkroczył na czele licznej armii do zbuntowanego miasta, aby zaprowadzić dawny porządek. Pierwsze kroki skierował do kościoła Mariackiego, gdzie uczestniczył w uroczystej łacińskiej liturgii sprawowanej przez biskupa Macieja Drzewickiego z Włocławka. Przed surowym wyrokiem króla radykalni kaznodzieje skryli się pod protektorat księcia Albrechta, przebywającego wówczas w Gdańsku, bądź uciekli z miasta, jak Johan Francken z kościoła św. Jana. Przed ratuszem spadły głowy najgroźniejszych przywódców buntu, a zwolennicy Lutra zostali wypędzeni z miasta. Do klasztorów powrócili zakonnicy. Kościołom zwrócono zrabowane szaty, srebra i sprzęty liturgiczne. 20 lipca król nadał miastu nowe prawo, tzw. Statuta Sigismundi. Nakazywało ono osobom duchownym, które złamały celibat, opuszczenie miasta w ciągu jednej doby. Dwa tygodnie pozostawiono mieszczanom nieakceptującym katolickiego porządku. Statuty dotyczyły również duchownych wiernych Kościołowi rzymskiemu. Proboszczowie musieli rezydować i pełnić posługę duszpasterską w swoich parafiach. Wszyscy nauczyciele wiary byli zobowiązani składać egzamin wobec władzy duchownej. Wszystkie przepisy dotyczące religii obwarowane były surowymi karami, z karą śmierci włącznie. Czy interwencja króla mogła zmienić dusze poddanych? Już wkrótce okazało się, że gdańszczanie w większości na dobre stali się protestantami i zrobią wszystko, by nowy ład stał się prawem ich miasta. I tak

krok po kroku zdobywali zatwierdzenia faktów dokonanych w imię reformacji. W procesie powolnego przywracania nauki Lutra w Gdańsku szczególną rolę odegrali kaznodzieje. Statuta Sigismundi przewidywały możliwość mianowania teologa zdolnego do wygłaszania kazań w kościołach parafialnych, w których proboszczowie nie mogli pełnić tej posługi osobiście. Rada miejska mogła dzięki temu legalnie ustanawiać postępowych duchownych oficjalnymi kaznodziejami wielu świątyń. Ze względu na łączenie licznych funkcji żaden z katolickich proboszczów nie podporządkował się wezwaniom biskupa do podjęcia służby duszpasterskiej w Gdańsku. Wśród kaznodziejów jedną z najwybitniejszych postaci był dominikanin rodem ze Śląska – Pankratius Klemme. Był on zaufanym człowiekiem burmistrza Philipa Bischofa. W związku z wizytą króla w 1526 roku przebiegły burmistrz usunął radykalnego kaznodzieję Johana Franckena z kościoła św. Jana i mianował na jego miejsce umiarkowanego wówczas Pankratiusa Klemme. Po śmierci Svenichena został on przeniesiony przez radę, za zgodą katolickiego oficjała, do kościoła Mariackiego. Człowiek ten potrafił wzbudzić niepostrzeżenie nastroje sprzyjające reformacji. W formach zewnętrznych trzymał się dokładnie przepisów, ale w kazaniach atakował naukę Kościoła katolickiego. Gdy to nie spotkało się ze zdecydowaną reakcją władzy duchownej, próbował wprowadzać zmiany również w dziedzinie liturgii. Wskutek działalności kaznodziejskiej Klemmego w głównym kościele Gdańska poglądy ewangelickie znalazły wielu zwolenników wśród zwykłych mieszczan i rajców. Wkrótce zachowawcza postawa rady zaczęła ulegać zmianie. W roku 1536 rada miejska uczyniła zdecydowany krok zmieniający dotychczasowy układ sił w kościele Mariackim. Chcąc umocnić pozycję Klemmego, utworzyła dla niego specjalny urząd, tzw. pastorał ze stałą pensją,

mieszkańcem i prawem głoszenia kazań. W ten sposób Klemme został uwolniony od zwierzchnictwa proboszcza, a także spod władzy przeora dominikanów – dotychczasowego swojego przełożonego. Kaznodzieja zainaugurował swoją działalność na nowych prawach niedzielnym kazaniem w dniu 19 marca. Przez cały rok nie nadszedł żaden protest, chociaż rada nie konsultowała swojej decyzji ani z biskupem, ani z królem. 28 października tegoż roku Klemme porzucił dominikański habit i po raz pierwszy wystąpił publicznie w stroju świeckim, przyznając się oficjalnie do wyznania luterńskiego. Rada chroniła go przed kolejnymi wyrokami wysyłanymi z Krakowa. Gdy w roku 1544 przybył do Gdańska biskup wrocławski Mikołaj Dzierżgowski, chciał usunąć Klemmego ze stanowiska „pastora”, którym uczyniła go rada pod nieobecność proboszcza Jana Dantyszka. Zamiar jego nie powiódł się jednak, gdyż napotkał na zdecydowany opór ludu i części radnych. Mało tego, katolicki hierarcha musiał zatwierdzić ewangelickiego kaznodzieję na jego precedensowym urzędzie. Biskup nie zgodził się natomiast na udzielanie komunii pod dwiema postaciami. Rok później zwrócił się do hierarchy z tym samym żądaniem legalny organ miejskiej władzy reprezentujący średnie mieszczaństwo „Trzeci Ordynek”. Dwa lata później, w 1546 roku, Klemme wprowadził w kościele Mariackim zwyczaj odmawiania na wstępie kazania modlitwy Ojcze nasz i śpiewania psalmu na jego zakończenie. Był to wyraźny znak nowej liturgii. Ogłosił też publicznie śmierć Marcina Lutra, poświęcając mu specjalną mowę pochwalną. Pankratius Klemme zmarł w nocy z 20 na 21 września 1546 roku. W jego pogrzebie uczestniczyła cała rada. W dowód uznania pochowano go w krypcie pod amboną kościoła Mariackiego.

W roku 1552 przybył do Gdańska po raz pierwszy nowy król polski Zygmunt August. Swoją podróż rozpoczął symbolicznym *Te Deum* w kościele Mariackim. W ciągu dwóch miesięcy bywał tu regularnie na mszach z kazaniem w języku polskim. Jednym z postulatów skierowanych do króla była prośba mieszczan o pozwolenie na komunię pod dwiema postaciami. Prośba została ponownie odrzucona.

O stopniu zaawansowania reformacji w Gdańsku na początku lat pięćdziesiątych świadczy fakt zatwierdzenia przez władze kościelne na stanowisku kaznodziei przy kościele Mariackim, w roku 1554, Johanna Halbbrota – ucznia Marcina Lutra. Przybył on ze Śląska wraz z żoną i dzieckiem. Taki stan rzeczy doprowadził do wyraźnych zmian również w praktyce liturgicznej głównej świątyni Gdańska. Po raz pierwszy w Niedzielę Palmową 1557 roku nie odprawiono tu tradycyjnych katolickich obrzędów. Rada miejska znalazła się w trudnej sytuacji: z jednej strony wzrastał nacisk radykalnie usposobionej ludności, zaś z drugiej nasilała się kontrofensywa katolicka inspirowana przez biskupa warmińskiego Stanisława Hozjusza. Władze Gdańska postanowiły działać w porozumieniu z władzami Torunia i Elbląga. Po uzyskaniu cichego przyzwolenia króla na reformy liturgiczne zaczęto je stopniowo wprowadzać w życie. Potrzebny był jednak oficjalny dokument. Skorzystano z trudnej sytuacji ekonomicznej monarchii, udzielając mu bezzwrotnej pożyczki w zamian za ciche przyzwolenie. Historycy nigdy nie znaleźli oryginału tego przywileju. Można więc przypuszczać, że gdańszczanie przy milczącym przyzwoleniu króla sami go sobie wystawili.

W dniu 31 października 1557 roku, w czterdziestą rocznicę wystąpienia Lutra, we wszystkich kościołach parafialnych Gdańska udzielano

komunii pod dwiema postaciami. Sytuacja kościoła Mariackiego, nad którym patronat sprawował król, wymagała osobnego uzgodnienia. Proboszcz katolicki zachował prawo odprawiania mszy przy głównym ołtarzu w oznaczonych godzinach. Przy ołtarzu św. Mikołaja, usytuowanym naprzeciw ambony, odprawiano nabożeństwa ewangelickie. Ta sytuacja współegzystencji obu wyznań w jednej świątyni trwała jeszcze przez kilkanaście lat.

Wobec klasztorów wiernych katolicyzmowi mieszczenie dopuszczali się nawet aktów przemocy. Najbardziej ucierpeli cystersi z podmiejskiej Oliwy. Ich klasztor niszczone kilkakrotnie. Wreszcie w 1577 roku miasto doprowadziło do kompromisu z królem Stefanem Batorym, płacąc zakonnikom odszkodowania. Król zaś zrównał w prawach katolickich i luterzańskich obywateli Gdańska. W treści tego dokumentu brzmia już wyraźne nuty antykalwińskie, skierowane przeciwko narastającej fali drugiej reformacji, tym razem pochodzącej z Genewy. Radykalnym zwolennikom Kalwina gdańscy luteranie wydawali się zbyt ugodowi. Kalwini nazywali luteran „półpapistami”, wytykając im używanie łaciny, szat liturgicznych, świąc oraz praktykowanie spowiedzi prywatnej. Oni sami zrezygnowali z owych katolickich przeżytków w zreformowanych kościołach Świętej Trójcy i św. Piotra i Pawła. Najbardziej widoczne napięcie dotyczyło sztuki sakralnej. Kalwini domagali się usunięcia wszelkich obrazów i figur starego kultu. Luteranie pozostawili dawny, katolicki wystrój świątyń, doczekali się za to miana „batwochwalców”. Jeden z kalwińskich kaznodziejów zarzucił zwolennikom Lutra, że polscy flisacy wchodzący do ich kościołów i uczestniczący w nabożeństwach są przekonani, iż trafiają do świątyń katolickich. Dochodziło nawet do swoistej walki na obrazach i rzeźbach. Gdy luteranie zaczęli odzyskiwać przewagę we władzach

miejskich i zarządach parafii, natychmiast zabierali się do fundacji nowych dzieł sztuki. Najwyraźniejszym przykładem ideologicznych sporów wyznaniowych był wielki ołtarz u św. Jana. W głównej nawie drugiego co do wielkości w mieście kościoła na początku XVII wieku odsłonięto kamienne arcydzieło Abrahama van den Blocka. Po usunięciu kalwińskich kaznodziejów potępiających wszelkie przedstawienia plastyczne, luteranie wznieśli potężny manifest swojej wiary. Trwałość materiału miała być również symboliczna. Jednocześnie wymowa dzieła skierowana została przeciw katolikom. Oto figury w strojach katolickich duchownych stoją po stronie wrogów Jana Chrzciciela.

W kolejnych wiekach Gdańsk stawał się coraz bardziej tolerancyjny. Była to jednak tolerancja wymuszona rachunkiem ekonomicznym i politycznym. Współistnienie trzech głównych wyznań było w Gdańsku odczuwane przez każdą ze stron jako zło konieczne. Pragmatyczni mieszczanie umieli powstrzymać się jednak od wojen religijnych. Do wyjątków należały tumulty i niepokoje na tle wyznaniowym w XVII i XVIII w. Napięcie wzrosło, gdy król Jan III Sobieski podczas pobytu w Gdańsku upomniał się o prawa katolików, stwierdziwszy, że nie mają oni żadnej świątyni parafialnej. Domagał się od rady miasta sfinansowania budowy kościoła katolickiego. Nastroje społeczeństwa zradykały wobec uroczystego konduktu żałobnego zmarłego w Gdańsku prymasa Olszowskiego. Karmelici ośmieleni ceremonią zorganizowali bez zgody rady uroczystą procesję w święto odnalezienia krzyża 3 maja 1678 roku. Protestanci zaatakowali wtedy katolików i zdewastowali klasztor karmelicki i kościół św. Józefa. Sprawa trafiła pod obrady sejmu Rzeczypospolitej. Zarządzono odszkodowania. Kilka lat później z fundacji prymasowskiej i królewskiej zbudowano kaplicę dla katolików w samym sercu miasta, tuż obok kościoła

Mariackiego. Jedyne barokowe kościoły w obrębie murów miejskich, wzorowane na bazylice watykańskiej, były świadomą manifestacją katolicyzmu. Kaplicę Królewską poświęcono w nocy, przy drzwiach zamkniętych, w obecności około czterdziestu osób. Mimo wyraźnego sprzeciwu rady stała się ona miejskim przyczółkiem jezuitów, którzy od dawna próbowali dostać się do grodu. Ich główna siedziba znajdowała się od 1615 roku w Starych Szkotach pod Gdańskiem, gdzie zbudowali kościół i kolegium.

Gdański krajobraz religijny byłby niepełny bez zaznaczenia delikatnych śladów obecności małych grup wyznaniowych, osiadłych tutaj ze względu na prześladowania w ojczystych krajach. Przymusowa emigracja sprowadziła na Żuławy i nad Motławę najpierw menonitów z Fryzji i Flandrii, a potem anglikanów i hugenotów. Menonici wpisali się trwale i dosłownie w krajobraz okolic Gdańska. Im w dużej mierze zawdzięczamy osuszenie Żuław. Zaczęli przybywać do nas w połowie XVI wieku z północnych Niemiec i Niderlandów. Byli to głównie chłopci nastawieni skrajnie pacyfistycznie i przyzwyczajeni do ciężkiej pracy na roli, w izolacji od sąsiadów innych wyznań. I to budziło nieufność. Ich założyciel Mennon Simons nauczał, że jedyną regułą postępowania powinien być Nowy Testament. U menonitów nie było osobnego stanu duchownego. Życie ich miało być proste i uczciwe. Nie wolno było składać przysięg, nosić broni i przyjmować urzędów świeckich. Obowiązywały surowe zakazy tańca, śpiewów, gry w kości i karty. Określano też przepisy dotyczące strojów i fryzur. Takich odmieńców nie chciano widzieć w murach zamożnego miasta. Większość z nich osiadła zatem na Żuławach i południowych przedmieściach Gdańska. Nielicznym, trudniącym się handlem i rzemiosłem, udało się zamieszkać w mieście. W połowie XVII wieku w Gdań-

sku zanotowano 160 menonitów. Ich dola jednak nie była łatwa. Nie wolno im było zakładać cmentarzy. Swoich zmarłych grzebali na wydzielonej parceli nekropolii ewangelickiej, a wpisywali w księgach odpowiednich parafii. Musieli za to uiszczać opłaty proboszczom. Dzieci z małżeństw mieszanych, nakazem rady miasta, musiały być ochrzczone. Każda konwersja dorosłego menonity przyjmowana była z radością. Wojny i pożary dotykające głównie przedmieść zdziesiątkowały menonitów. Część z nich wyemigrowała do południowej Rosji, gdy Prusacy zaprowadzili swój zmilitaryzowany porządek, niemożliwy do przyjęcia przez skrajnych pacyfistów. Menonici nigdy nie stali się znaczącą grupą wyznaniową, w spisach ludności Gdańska ich liczba nie przekroczyła dwóch procent.

Czasy najspokojniejszego współżycia wyznawców różnych wyznań i religii tuż przed zaborem pruskim opisała w swoich wspomnieniach młodości matka słynnego filozofa Johanna Schopenhauer. Najbliższym sąsiadem ich domu przy ulicy Świętego Ducha był anglikański pastor, który opiekował się kaplicą i swoimi współwyznawcami. Obok była szkoła prowadzona przez matkę wielkiego gdańskiego rysownika Daniela Chodowieckiego. Joanna chodziła tu na lekcje prowadzone przez tę światłą kalwinistkę. Ojciec Daniela był Polakiem, a on sam nie miał najmniejszych oporów, aby sportretować w czasie swojego pobytu w rodzinnym Gdańsku: polskiego prymasa, modlących się mnichów, kantora kościoła francusko-reformowanego (którego był członkiem) i znanych kaznodziejów protestanckich. Tamten świat został już tylko na sztychach i w sztambuchach.

Krzysztof Niedałtowski

20 czerwca 2010

XII niedziela zwykła • Benigny, Florentyny
ODPUST ŚWIĘTOJANSKI

Zwracając się... do wszystkich, mówił: Jeśli ktoś chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech każdego dnia bierze swój krzyż i niech Mnie naśladuje.

Za 12, 10-11; Ga 3, 26-29; Łk 9, 18-24

- 21 • poniedziałek • Alojzego, Alicji – 2 Krl 17, 5-8. 13-15a; Mt 7, 1-5
- 22 • wtorek • Pauliny, Jana – 2 Krl 19, 9b-11. 14-21. 31-35a.36; Mt 7, 6. 12-14
- 23 • środa • Wandy, Zenona, (dzień ojca) – 2 Krl 22, 8-13; 23, 1-3; Mt 7, 15-20
- 24 • czwartek • Jana, Danuty
Narodziny św. Jana Chrzciciela – Iz 49, 1-6; Dz 13, 22-26; Łk 1, 57-66. 80
- 25 • piątek • Doroty, Wilhelma – 2 Krl 25, 1-12; Mt 8, 1-4
- 26 • sobota • Jana, Pawła – Lm 2, 2. 10-14. 18-19; Mt 8, 5-17

27 czerwca 2010

XIII niedziela zwykła • Władysława, Cyryla

A kiedy zbliżał się czas Jego odejścia z tego świata, podjął nieodwołalną decyzję udania się do Jeruzalem.

1 Krl 19, 16b. 19-21; Ga 5, 1. 13-18; Łk 9, 51-62

- 28 • poniedziałek • Ireneusza, Leona – Am 3, 1-18; 4, 11-12; Mt 8, 18-22
- 29 • wtorek • Św. Apostołów Piotra i Pawła – Dz 12, 1-11; 2 Tm 4, 6-9. 17. 18; Mt 16, 13-19
- 30 • środa • Lucyny, Emilii – Am 5, 14-15. 21-24; Mt 8, 28-34
- 1 lipca • czwartek – Haliny, Ottona – Am 7, 10-17; Mt 9, 1-8
- 2 • piątek • Urbana, Marii – Am 8, 4-6. 9-12; Mt 9, 9-13
- 3 • sobota • Tomasza, Anatola – Ef 2, 19-22; J 20, 24-29

4 lipca 2010

XIV niedziela zwykła • Elżbiety, Teodora

Idźcie! Oto posyłam was jak owce między wilki.

Iz 66, 10-14c; Ga 6, 14-18; Łk 10, 1-12. 17-20

- 5 • poniedziałek • Marii, Antoniego – Oz 2, 16. 17b-18. 21-22; Mt 9, 18-26
- 6 • wtorek • Teresy, Dominiki – Oz 8, 4-7. 11-13; Mt 9, 32-37
- 7 • środa • Willibalda, Benedykta – Oz 10, 1-3. 7-8. 12; Mt 10, 1-7
- 8 • czwartek • Eugeniusza, Elżbiety – Oz 11, 1. 3-4. 8c-9; Mt 10, 7-15
- 9 • piątek • Weroniki, Zenona – Oz 14, 2-10; Mt 10, 16-23
- 10 • sobota • Olafa, Filipa – Iz 6, 1-8; Mt 10, 24-33

11 lipca 2010

XV niedziela zwykła • Benedykta – patrona Europy, Olgi

Nauczycielu, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?

Pwt 30, 10-14; Kol 1, 15-20; Łk 10, 25-37

- 12 • poniedziałek • Brunona, Jana – Iz 1, 11-17; Mt 10, 34-11, 1
- 13 • wtorek • Andrzeja, Kunegundy – Iz 7, 1-9; Mt 11, 20-24
- 14 • środa • Kamila, Bonawentury – Iz 10, 5-7. 13-16; Mt 11, 25-27
- 15 • czwartek • Henryka, Włodzimierza – Iz 26, 7-9. 16-19; Mt 11, 28-30
- 16 • piątek • Marii, Eustachego – Iz 28, 1-6. 21-22; 29, 7-8; Mt 12, 1-8
- 17 • sobota • Jadwigi, Bogdana – Mi 2, 1-5; Mt 12, 14-21

18 lipca 2010

XVI niedziela zwykła • Szymona, Fryderyka

**Marto, Marto, troszczysz się i zabiegasz o wiele,
a jedno jest potrzebne.**

Rdz 18, 1-10a; Kol 1, 24-28; Łk 10, 38-42

- 19 • poniedziałek • Wincentego, Marcina – Mi 6, 1-4. 6-8; Mt 12, 38-42
- 20 • wtorek • Czesława Hieronima – Mi 7, 14-15. 18-20; Mt 12, 46-50
- 21 • środa • Wawrzyńca, Daniela – Jr 1, 1. 4-10; Mt 13, 1-9
- 22 • czwartek • Marii, Magdaleny – Pnp 8, 6-7 lub 2 Kor 5, 14. 17; J 20, 1. 11-18
- 23 • piątek • Św. Brygidy – patronki Europy, Apolinarego – Ga 2, 19-20; J 15, 1-8
- 24 • sobota • Kingi, Krystyny – Jr 7, 1-11; Mt 13, 24-30

25 lipca 2010

XVII niedziela zwykła • Jakuba, Krzysztofa

**Proście a otrzymacie, szukajcie a znajdziecie,
pukajcie a otworzą wam.**

Rdz 18, 20-32; Kol 2, 12-14; Łk 11, 1-13

- 26 • poniedziałek • Joachima i Anny, rodziców NMP – Jr 13, 1-11; Mt 13, 31-35
- 27 • wtorek • Julii, Natalii – Jr 14, 17-22; Mt 13, 36-43
- 28 • środa • Wiktora, Walerego – Jr 15, 10. 16-21; Mt 13, 44-46
- 29 • czwartek • Marty, Ludmiły – 1 J 4, 7-16; J 11, 19-27 lub Łk 10, 38-42
- 30 • piątek • Piotra, Julity – Jr 26, 1-9; Mt 13, 54-58
- 31 • sobota • Ignacego, Heleny – Jr 26, 11-16. 24; Mt 14, 1-12

1 sierpnia 2010

XVIII niedziela zwykła • Alfonsa, Juliana

**...wystrzegajcie się wszelkiej chciwości,
bo nawet jeżeli ktoś opływa w bogactwo,
życie jego nie od tego zależy.**

Koh 1, 1; 2, 21-23; Kol 3, 1-5. 9-11; Łk 12, 13-21

- 2 • poniedziałek • Euzebiusza, Gustawa – *Jr 28, 1-17; Mt 14, 13-21*
- 3 • wtorek • Lidii, Nikodema – *Jr 30, 1-2. 12-15. 18-22; Mt 14, 22-36*
- 4 • środa • Jana, Dominika – *Jr 31, 1-17; Mt 15, 21-28*
- 5 • czwartek • Oswalda, Mariana – *Jr 31, 31-34; Mt 16, 13-23*
- 6 • piątek • Jakuba, Sławy – *Dn 7, 9-10. 13-14 lub 2P 1, 16-19; Łk 9, 28b-36*
- 7 • sobota • Sykstusa, Doroty – *Ha 1, 12-2, 4; Mt 17, 14-20*

8 sierpnia 2010

XIX niedziela zwykła • Dominika, Cypriana

**Szczęśliwi ci słudzy, których pan, gdy nadejdzie,
zastanie czuwających.**

Mdr 18, 6-9; Hbr 11, 1-2. 9-18; Łk 12, 32-48

- 9 • poniedziałek • Św. Teresy Benedykty od Krzyża, Ronalda, Edyty –
Oz 2, 16b. 17b. 21-22; Mt 25, 1-13 albo Mt 16, 24-27
- 10 • wtorek • Wawrzyńca, Borysa – *Mdr 1, 3-9 lub 2 Kor 9, 6-10; J 12, 24-26*
- 11 • środa • Klary, Zuzanny – *Ez 9, 1-7; 10, 18-22; Mt 18, 15-20*
- 12 • czwartek • Lecha, Hilarii – *Ez 12, 1-12; Mt 18, 21-19, 1*
- 13 • piątek • Joanny, Diany – *Ez 16, 59-63; Mt 19, 3-12*
- 14 • sobota • Maksymiliana, Alfreda – *Ez 18, 1-10. 13b. 30-32; Mt 19, 13-15*

15 sierpnia 2010

niedziela – Wniebowzięcie NMP • Marii, Napoleona

**Szczęśliwa jesteś, bo uwierzyłaś, że spełnią się słowa,
które Pan powiedział do Ciebie.**

Ap 11, 19a; 12, 1. 3-6a. 10ab; 1 Kor 15, 20-26; Łk 1, 39-56

- 16 • poniedziałek • XX tydzień zwykły – Rocha, Stefana – *Ez 24, 15-24; Mt 19, 16-22*
- 17 • wtorek • Jacka, Julianny – *Ez 28, 1-10; Mt 19, 23-30*
- 18 • środa • Heleny, Ilony – *Ez 34, 1-11; Mt 20, 1-16a*
- 19 • czwartek • Bolesława, Jana – *Ez 36, 23-28; Mt 22, 1-14*
- 20 • piątek • Bernarda, Sobiesława – *Ez 37, 1-14; Mt 22, 34-40*
- 21 • sobota • Piusa, Joanny – *Ez 43, 1-7a; Mt 23, 1-12*

22 sierpnia 2010

XXI niedziela zwykła • Marii, Cezarego

**Tak oto są ostatni, którzy będą pierwszymi
i są pierwsi, którzy będą ostatnimi.**

Iz 66, 18-21; Hbr 12, 5-7. 11-13; Łk 13, 22-30

- 23 • poniedziałek • Róży, Apolinarego – *2 Tes 1, 1-5. 11b-12; Mt 23, 1. 13-22*
- 24 • wtorek • Bartłomieja, Jerzego – *Ap 21, 9b-14; J 1, 45-51*
- 25 • środa • Ludwika, Józefa – *2 Tes 3, 6-10. 16-18; Mt 23, 27-32*
- 26 • czwartek • Marii, Sandry – *Prz 8, 22-35 lub Iz 2, 2-5; Ga 4, 4-7; J2, 1-11*
- 27 • piątek • Moniki, Cezarego – *1 Kor 1, 17-25; Mt 25, 1-13*
- 28 • sobota • Augustyna, Aleksandra – *1 Kor 1, 26-31; Mt 25, 14-30*

29 sierpnia 2010

**XXII niedziela zwykła • Jana, Sabiny
MĘCZENSTWO JANA CHRZCICIELA**

**Każdy, kto się wywyższa, zostanie poniżony,
a kto się poniża, będzie wywyższony.**

Syr 3, 17-18.20. 28-29; Hbr 12, 18-19. 22-24a; Łk 14, 1. 7-14

30 • poniedziałek • Feliksa, Małgorzaty – 1 Kor 2, 1-5; Łk 4, 16-30

31 • wtorek • Rajmunda, Bohdana

Dzień Wolności i Solidarności – 1 Kor 2, 10b-16; Łk 4, 31-37

1 września • środa – Bronisławy, Idziego

71 rocznica wybuchu II wojny światowej – 1 Kor 3, 1-9; Łk 4, 38-44

2 • czwartek • Stefana, Juliana – 1 Kor 3, 18-23; Łk 5, 1-11

3 • piątek • Izabeli, Grzegorza – 1 Kor 4, 1-5; Łk 5, 33-39

4 • sobota • Rozalii, Róży – 1 Kor 4, 6-15; Łk 6, 1-5

5 września 2010

XXIII niedziela zwykła • Doroty, Teodora

**Kto nie dźwiga swojego krzyża, a idzie za Mną, nie
może być Moim uczniem.**

Mdr 9, 13-18b; Flm 9b-10. 12-17; Łk 14, 25-33

6 • poniedziałek • Beaty, Eugeniusza – 1 Kor 5, 1-8; Łk 6, 6-11

7 • wtorek • Melchiora, Reginy – 1 Kor 6, 1-11; Łk 6, 12-19

8 • środa • Marii, Adrianny – *Mi 5, 1-4a lub Rz 8, 22-30; Mt 1, 1-6. 18-23*

9 • czwartek • Piotra, Sergiusza – 1 Kor 8, 1b-7. 10-13; Łk 6, 27-38

10 • piątek • Mikołaja, Łukasza – 1 Kor 9, 16-19. 22-27; Łk 6, 39-42

11 • sobota • Hiacynta, Piotra – 1 Kor 10, 14-22; Łk 6, 43-49

12 września 2010

XXIV niedziela zwykła • Marii, Gwidona

**Trzeba się cieszyć i radować, ponieważ ten twój brat
był martwy a ożył, zaginął a odnalazł się.**

Wj 32, 7-11. 13-14; 1 Tm 1, 12-17; Łk 15, 1-32

- 13 • poniedziałek • Jana, Eugenii – 1 Kor 11, 17-26. 33; Łk 7, 1-10
- 14 • wtorek • Bernarda, Alberta – Lb 21, 4b-9 lub Flp 2, 6-11; J 3, 13-17
- 15 • środa • Marii, Albina – Hbr 5, 7-9; J 19, 25-27
- 16 • czwartek • Korneliusza, Cypriana – 1 Kor 15, 1-11; Łk 7, 36-50
- 17 • piątek • Roberta, Justyna – 1 Kor 15, 12-20; Łk 8, 1-3
- 18 • sobota • Stanisława, Ireny – Mdr 4, 7-15; Łk 2, 41-52

19 września 2010

XXV niedziela zwykła • Januarego, Teodora

**Kto jest wierny w najmniejszym
i w wielkim jest wierny...**

Am 8, 4-7; 1 Tm 2, 1-8; Łk 16, 1-13

- 20 • poniedziałek • Eustachego, Euzebii – Prz 3, 27-35; Łk 8, 16-18
- 21 • wtorek • Mateusza, Hipolita – Ef 4, 1-7. 11-13; Mt 9, 9-13
- 22 • środa • Tomasza, Maurycego – Prz 30, 5-9; Łk 9, 1-6
- 23 • czwartek • O. Pio, Bogusława – Koh 1, 2-11; Łk 9, 7-9
- 24 • piątek • Gerarda, Teodora – Koh 3, 1-11; Łk 9, 18-22
- 25 • sobota • Władysława, Aurelii – Koh 11, 9-12; 8, ; Łk 9, 43b-45

26 września 2010

XXVI niedziela zwykła • Kosmy, Damiana

**...przypomnij sobie, że za życia odebrałeś swoje dobro,
podobnie jak Łazarz zło. Teraz on tu doznaje pociechy,
a ty męki.**

Am 6, 1a. 4-7; 1 Tm 6, 11-16; Łk 16, 19-31

- 27 • poniedziałek • Wawrzyńca, Justyny – Hi 1, 6-22; Łk 9, 46-50
- 28 • wtorek • Wacława, Tymona – Hi 3, 1-3. 11-17. 20-23; Łk 9, 51-56
- 29 • środa • św. Archaniołów Michała, Gabriela, Rafała – Dn 7, 9-10. 13-14 lub Ap 12, 7-12; J 1, 47-51
- 30 • czwartek • Hieronima, Felicji – Hi 19, 21-27; Łk 10, 1-12
- 1 października • Teresy, Remigiusza – Hi 38, 1. 12-21; 40, 3-5; Łk 10, 13-16
- 2 • sobota • Dionizego, Teofila – Hi 42, 1-3. 5-6. 12-17; Łk 10, 17-24

3 października 2010

XXVII niedziela zwykła • Jana, Teresy

**Gdybyście mieli wiarę jak ziarno gorczycy
i powiedzieli do morwy: Wyrwyj się z korzeniami
i przesadź do morza – byłaby wam posłuszna.**

Ha 1, 2-3; 2, 2-4; 2 Tm 1, 6-8. 13-14; Łk 17, 5-10

- 4 • poniedziałek • Franciszka, Rozalii – Ga 1, 6-12; Łk 10, 25-37
- 5 • wtorek • Faustyny, Apolinarego – Ga 1, 13-24; Łk 10, 38-42
- 6 • środa • Brunona, Artura – Ga 2, 1-2. 7-14; Łk 11, 1-4
- 7 • czwartek • Marii, Marka – Dz 1, 12-14; Łk 1, 26-38
- 8 • piątek • Brygidy, Pelagii – Ga 3, 7-14; Łk 11, 15-26
- 9 • sobota • Wincentego, Dionizego – Ga 3, 22-29; Łk 11, 27-28

10 października 2010

XXVIII niedziela zwykła • Daniela, Leona

Jezusie, Mistrzu! Zmiłuj się nad nami!

2 Krl 5, 14-17; 2 Tm 2, 8-13; Łk 17, 11-19

- 11 • poniedziałek • Aleksandra, Aldony – *Ga 4, 22-24. 26-27. 31-5, 1; Łk 11, 29-32*
- 12 • wtorek • Maksymiliana, Serafina – *Ga 5, 1-6; Łk 11, 37-41*
- 13 • środa • Honorata, Edwarda – *Ga 5, 18-25; Łk 11, 42-46*
- 14 • czwartek • Kaliksta, Bernarda – *Ef 1, 1-10; Łk 11, 47-54*
- 15 • piątek • Teresy, Florentyny – *Ef 1, 11-14; Łk 12, 1-7*
- 16 • sobota • Jadwigi, Małgorzaty – *Ef 1, 15-23; Łk 12, 8-12*

17 października 2010

XXIX niedziela zwykła • Ignacego, Wiktora

**Czy... Syn Człowieczy zastanie wiarę na ziemi,
gdy przyjdzie?**

Wj 17, 8-13; 2 Tm 3, 14-4, 2; Łk 18, 1-8

- 18 • poniedziałek • Łukasza, Juliana – *2 Tm 4, 9-17a; Łk 10, 1-9*
- 19 • wtorek • Pawła, Jana – *Ef 2, 12-22; Łk 12, 35-38*
- 20 • środa • Jana, Ireny – *Ef 3, 2-12; Łk 12, 39-48*
- 21 • czwartek • Urszuli, Jakuba – *Ef 3, 14-21; Łk 12, 49-53*
- 22 • piątek • Filipa, Salomei – *Ef 4, 1-6; Łk 12, 54-59*
- 23 • sobota • Jana, Seweryna – *Ef 4, 7-16; Łk 13, 1-9*

24 października 2010

XXX niedziela zwykła • Antoniego, Marcina

**...celnik stał z daleka i nie śmiał nawet oczu podnieść
ku niebu, ale bił się w piersi i mówił:
Boże okaż litość mnie grzesznemu.**

Syr 35, 12-14. 16-18; 2 Tm 4, 6-9. 16-18; Łk 18, 9-14

- 25 • poniedziałek • Darii, Bonifacego – *Ef 4, 32-5, 8; Łk 13, 10-17*
- 26 • wtorek • Lucjana, Ewarysta – *Ef 5, 21-33; Łk 13, 18-21*
- 27 • środa • Sabiny, Iwony – *Ef 6, 1-9; Łk 13, 22-30*
- 28 • czwartek • Szymona, Tadeusza – *Ef 2, 19-22; Łk 6, 12-19*
- 29 • piątek • Wioletty, Felicjana – *Flp 1, 1-11; Łk 14, 1-6*
- 30 • sobota • Edmunda, Przemysława – *Flp 1, 18b-26; Łk 14, 1. 7-11*

31 października 2010

XXXI niedziela zwykła • Krzysztofa, Urbana

**Wówczas Jezus powiedział...:
Dzisiaj zbawienie przyszło do tego domu...**

Mdr 11, 22-12, 2; 2 Tes 1, 11-2, 2; Łk 19, 1-10

1 listopada 2010

poniedziałek – Wszystkich Świętych

**Błogosławieni, którzy krzewią pokój,
bo oni będą nazwani synami Boga.**

Ap 7, 2-4. 9-14; 1 J 3, 1-3; Mt 5, 1-12a

- 2 • wtorek • **Dzień Zaduszny – Wszystkich Wiernych Zmarłych**
*Hi 19, 1. 23-27a; 1 Kor 15, 20-24a. 25-28; Łk 23, 44-46. 50. 52-53; 24, 1-6a;
Dn 12, 1-3; Rz 6, 3-9; J 11, 32-45; Mdr 3, 1-6; 2 Kor 4, 14-5, 1; J 14, 1-6*
- 3 • środa • Marcina, Sylwii – *Flp 2, 12-18; Łk 14, 25-33*
- 4 • czwartek • Karola, Olgierda – *Flp 3, 3-8a; Łk 15, 1-10*
- 5 • piątek • Elżbiety, Zachariasza – *Flp 3, 17-4, 1; Łk 16, 1-8*
- 6 • sobota • Leonarda, Feliksa – *Flp 4, 10-19; Łk 16, 9-15*

7 listopada 2010

XXXII niedziela zwykła • Antoniego, Florencjusza

**Bóg przecież nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych,
wszyscy bowiem żyją dla Niego.**

2 Mch 7, 1-2. 9-14; 2 Tes 2, 16-3, 5; Łk 20, 27-38

- 8 • poniedziałek • Bogdana, Seweryna – *Tt 1, 1-9; Łk 17, 1-6*
- 9 • wtorek • Teodora, Ludwika – *Ez 47, 1-2. 8-9 lub 1 Kor 3, 9b-11. 16-17; J 2, 13-22*
- 10 • środa • Leona, Ludomira – *Tt 3, 1-7; Łk 17, 11-19*
- 11 • czwartek • Marcina, Niny
Święto Niepodległości – *Fln 7-20; Łk 17, 20-25*
- 12 • piątek • Jozafata, Renaty – *2 J 4-9; Łk 17, 26-37*
- 13 • sobota • Benedykta, Stanisława – *3 J 5-8; Łk 18, 1-8*

14 listopada 2010

XXXIII niedziela zwykła • Serafina, Emila

Przez swoją wytrwałość ocalicie wasze dusze.

Ml 3, 19-20a; 2 Tes 3, 7-12; Łk 21, 5-19

- 15 • poniedziałek • Alberta, Leopolda – *Ap 1, 1-4; 2, 1-5a; Łk 18, 35-43*
- 16 • wtorek • Edmunda, Gertrudy – *Ap 3, 1-6. 14-22; Łk 19, 1-10*
- 17 • środa • Elżbiety, Grzegorza – *Ap 4, 1-11; Łk 19, 11-28*
- 18 • czwartek • Karoliny, Romana – *Ap 5, 1-10; Łk 19, 41-44*
- 19 • piątek • Salomei, Maksyma – *Ap 10, 8-11; Łk 19, 45-48*
- 20 • sobota • Rafała, Anatola – *Ap 11, 4-12; Łk 20, 27-40*

28 listopada 2010

I niedziela adwentu • Zdzisława, Stefana

...bądźcie gotowi, gdyż Syn Człowieczy przyjdzie o godzinie, której się nie spodziewacie.

Iz 2, 1-5; Rz 13, 11-14; Mt 24, 37-44

- 29 • poniedziałek • Przemysława, Błażeja – *Iz 4, 2-6; Mt 8, 5-11*
- 30 • wtorek • Andrzeja, Konstantego – *Iz 49, 1-6 lub Rz 10, 9-18; Mt 4, 18-22*
- 1 grudnia • środa – Natalii, Edmunda – *Iz 25, 6-10a; Mt 15, 29-37*
- 2 • czwartek • Pauliny, Balbiny – *Iz 26, 1-6; Mt 7, 21. 24-27*
- 3 • piątek • Franciszka, Ksawerego – *Iz 29, 17-24; Mt 9, 27-31*
- 4 • sobota • Barbary, Jana – *Iz 30, 19-21. 23-26; Mt 9, 35-10, 1. 5. 6-8*

21 listopada 2010

Niedziela Chrystusa Króla • Janusza, Konrada

Jezu, pamiętaj o mnie, gdy wejdiesz do Twojego Królestwa.

2 Sm 5, 1-3; Kol 1, 12-20; Łk 23, 35-43

- 22 • poniedziałek • Cecylii, Marka – *Ap 14, 1-3. 4b-5; Łk 21, 1-4*
- 23 • wtorek • Klemensa, Felicyty – *Ap 14, 14-20; Łk 21, 5-11*
- 24 • środa • Jana, Andrzeja – *Ap 15, 1-4; Łk 21, 12-19*
- 25 • czwartek • Katarzyny, Erazma – *Ap 18, 1-2. 21-23; 19, 1-3. 9a; Łk 21, 20-28*
- 26 • piątek • Konrada, Leonarda – *Ap 20, 1-4. 11-21, 2; Łk 21, 29-33*
- 27 • sobota • Waleriana, Maksyma – *Ap 22, 1-7; Łk 21, 34-36*

5 grudnia 2010

II niedziela Adwentu • Sabiny, Krzypina

Ja was chrzczę w wodzie, abyście się opamiętali. Za mną zaś idzie mocniejszy ode mnie. Nie jestem godny podać mu sandałów.

Iz 11, 1-10; Rz 15, 4-9; Mt 3, 1-12

- 6 • poniedziałek • Mikołaja, Emiliana – *Iz 35, 1-10; Łk 5, 17-26*
- 7 • wtorek • Ambrozego, Marcina – *Iz 40, 1-11; Mt 18, 12-14*
- 8 • środa • Marii, Wirginii – *Rdz 3, 9-15; Ef 1, 3-6. 11-12; Łk 1, 26-38*
- 9 • czwartek • Wiesława, Leokadii – *Iz 41, 13-20; Mt 11, 11-15*
- 10 • piątek • Julii, Bogdana – *Iz 48, 17-19; Mt 11, 16-19*
- 11 • sobota • Damazego, Daniela – *Syr 48, 1-4. 9-11; Mt 17, 10-13*

12 grudnia 2010

III niedziela adwentu • Joanny, Aleksandra

**To jest ten, o którym mówi Pismo:
Oto ja posyłam przed Tobą Mojego wysłannika,
który Tobie przygotuje drogę.**

Iz 35, 1-6a.10; Jk 5, 7-10; Mt 11, 2-11

- 13 • poniedziałek • Lucji, Otylii – *Lb 24, 2-7. 15-17a; Mt 21, 23-27*
- 14 • wtorek • Jana, Alfreda – *So 3, 1-2. 9-13; Mt 21, 28-32*
- 15 • środa • Celiny, Waleriana – *Iz 45, 6b-8. 18. 21b-25; Łk 7, 18b-23*
- 16 • czwartek • Zdzisławy, Albiny – *Iz 54, 1-10; Łk 7, 24-30*
- 17 • piątek • Floriana, Łazarza – *Rdz 49, 2. 8-10; Mt 1, 1-17*
- 18 • sobota • Bogusława, Gracjana – *Jr 23, 5-8; Mt 1, 18-24*

19 grudnia 2010

IV niedziela Adwentu • Dariusza, Eleonory

**Oto panna pocznie i urodzi Syna, któremu nadadzą
imię Emmanuel, to znaczy: Bóg z nami.**

Iz 7, 10-14; Rz 1, 1-7; Mt 1, 18-24

- 20 • poniedziałek • Dominika, Zefirynty – *Iz 7, 10-14; Łk 1, 26-38*
- 21 • wtorek • Piotra, Tomasza – *Pnp 2, 8-14 lub So 3, 14-18a; Łk 1, 39-45*
- 22 • środa • Zenona, Honoraty – *1 Sm 1, 24-28; Łk 1, 46-56*
- 23 • czwartek • Wiktorii, Jana – *Ml 3, 1-4; 4, 5-6; Łk 1, 57-66*

24 grudnia 2010

piątek • Adama i Ewy
WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA

**Dzięki wielkiemu zmiłowaniu naszego Boga,
nawiedzi nas z wysoka Wschodzące Słońce, by...
skierować nasze kroki na drogę pokoju.**

2 Sm 7, 1-5. 8b-12. 14a. 16; Łk 1, 67-79

25 grudnia 2010

sobota • Piotra, Anasztazji
NARODZENIE PAŃSKIE

**A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas
pełne łaski i prawdy.**

Łz 52, 7-10; Hbr 1, 1-6; J 1, 1-18

26 grudnia 2010

niedziela w oktawie Bożego Narodzenia • św. Szczepana, Dionizego
ŚWIĘTEJ RODZINY

**Wstań, weź Dziecko oraz Jego matkę
i uciekaj do Egiptu..., bo Herod czyha
na to Dziecko, aby je zabić.**

Syr 3, 2-6. 12-14; Kol 3, 12-21; Mt 2, 13-15. 19-23

- 27 • poniedziałek • Jana, Maksyma – 1 J 1, 1-4; J 20, 2-8
- 28 • wtorek • Antoniego, Cezarego – 1 J 1, 5-2,2; Mt 2, 13-18
- 29 • środa • Tomasza, Marcina – 1 J 2, 3-11; Łk 2, 22-35
- 30 • czwartek • Eugeniusza, Irminy – 1 J 2, 12-17; Łk 2, 36-40
- 31 • piątek • Sylwestra, Melanii – 1 J 2, 18-21; J 1, 1-18

1 stycznia 2011

sobota • Marii, Mieczysława
ŚWIĘTEJ BOŻEJ RODZICIELKI

**Wszyscy... słuchali, co opowiadali im pasterze.
A Maria zachowywała wszystkie te słowa...
w swoim sercu.**

Lb 6, 22-27; Ga 4, 4-7; Łk 2, 16-21

2 stycznia 2011

II niedziela po Bożym Narodzeniu • Bazylego, Grzegorza

**A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas...
Jan świadcząc o Nim, głośno zawołał: Ten, o którym
powiedziałem, że idzie za mną, istniał przede mną...**

Syr 24, 1-2. 8-12; Ef 1, 3-6. 15. 18; J 1, 1-18

- 3 • poniedziałek • Genowefy, Danuty – 1 J 2, 29-3, 6; J 1, 29-34
- 4 • wtorek • Anieli, Eugeniusza – 1 J 3, 7-10; J 1, 35-42
- 5 • środa • Edwarda, Szymona – 1 J 3, 11-21; J 1, 43-51
- 6 • czwartek • Kacpra, Melchiora, Baltazara
Objawienie Pańskie – Iz 60, 1-6; Ef 3, 2-3a. 5-6; Mt 2, 1-12
- 7 • piątek • Lucjana, Rajmunda – 1 J 3, 22-4, 6; Mt 4, 12-17. 23-25
- 8 • sobota • Seweryna, Męcislawa – 1 J 4, 7-10; Mk 6, 34-44

9 stycznia 2011

niedziela • Juliana, Marcjanny
CHRZEST PAŃSKI

**Gdy Jezus został ochrzczony... otworzyły się nad Nim
niebiosa i zobaczył Ducha Bożego, który zstąpił jakby
gołębica i spoczął na Nim.**

Iz 42, 1-4. 6-7; Dz 10, 34-38; Mt 3, 13-17

- 10 • poniedziałek • **I tydzień zwykły**
Wilhelma, Grzegorza – Hbr 1, 1-6; Mk 1, 14-20
- 11 • wtorek • Honoraty, Matyldy – Hbr 2, 5-12; Mk 1, 21-28
- 12 • środa • Arkadiusza, Benedykta – Hbr 2, 14-18; Mk 1, 29-39
- 13 • czwartek • Weroniki, Hilarego – Hbr 3, 7-14; Mk 1, 40-45
- 14 • piątek • Feliksa, Domoślawa – Hbr 4, 1-5. 11; Mk 2, 1-12
- 15 • sobota • Pawła, Izydora – Hbr 4, 12-16; Mk 2, 13-17

16 stycznia 2011

II niedziela zwykła • Marcelego, Włodzimierza

**... Ten, który mnie posłał, abym chrzczył wodą,
On mi powiedział: Gdy zobaczysz tego,
na którego zstępuje Duch..., to On właśnie
będzie chrzczył Duchem Świętym.**

Iz 49, 3. 5-6; 1 Kor 1, 1-3; J 1, 29-34

- 17 • poniedziałek • Antoniego, Rościslawa – Hbr 5, 1-10; Mk 2, 18-22
- 18 • wtorek • Małgorzaty, Piotra – Hbr 6, 10-20; Mk 2, 23-28
- 19 • środa • Henryka, Mariusza – Hbr 7, 1-3. 15-17; Mk 3, 1-6
- 20 • czwartek • Fabiana, Sebastiana – Hbr 7, 25-8, 6; Mk 3, 7-12
- 21 • piątek • Agnieszki, Jarosława (dzień babci) – Hbr 8, 6-13; Mk 3, 13-19
- 22 • sobota • św. Wincentego Pallotiego, Anastazego (dzień dziadka)
Hbr 9, 1-3. 11-14; Mk 3, 20-21

23 stycznia 2011

III niedziela zwykła • Ildefonsa, Rajmunda

**... zobaczył dwóch braci... Zarzucali właśnie się
w jezioro, byli bowiem rybakami. Powiedział do nich:
Chodźcie za mną, a uczynię was rybakami ludzi.**

Iz 8, 23b-9, 3; 1 Kor 1, 10-13. 17; Mt 4, 12-23

- 24 • poniedziałek • Franciszka, Felicji – Hbr 9, 15. 24-28; Mk 3, 22-30
- 25 • wtorek • Pawła, Miłosza – Dz 22, 3 -16 albo Dz 9, 1-22; Mk 16, 15-18
- 26 • środa • Tymoteusza, Tytusa – Hbr 10, 11-18; Mk 4, 1-20
- 27 • czwartek • Anieli, Jerzego – Hbr 10, 19-25; Mk 4, 21-25
- 28 • piątek • Tomasza, Juliana – Hbr 10, 32-39; Mk 4, 26-34
- 29 • sobota • Bolesławy, Zdzisława – Hbr 11, 1-2. 8-19; Mk 4, 35-41

30 stycznia 2011

IV niedziela zwykła • Hiacynty, Martyny

Błogosławieni jesteście, gdy z Mojego powodu będą wam ubliżać, prześladować was i mówić kłamliwie wszystko, co złe przeciwko wam. Radujcie się..., gdyż wielka jest wasza nagroda w niebie.

So 2, 3; 3, 12-13; 1 Kor 1, 26-31; Mt 5, 1-12a

- 31 • poniedziałek • Jana, Ludwika – *Hbr 11, 32-40; Mk 5, 1-20*
- 1 lutego • wtorek – Brygidy, Ignacego – *Hbr 12, 1-4; Mk 5, 21-43*
- 2 • środa • Marii, Mirosławy – *Ml 3, 1-4 lub Hbr 2, 14-18; Łk 2, 22-40*
- 3 • czwartek • Błażeja, Oskara – *Hbr 12, 18-19. 21-24; Mk 6, 7-13*
- 4 • piątek • Joanny, Weroniki – *Hbr 13, 1-8; Mk 6, 14-29*
- 5 • sobota • Agaty, Adelajdy – *Hbr 13, 15-17. 20-21; Mk 6, 30-34*

6 lutego 2011

V niedziela zwykła • Doroty, Pawła

Tak niech jaśnieje wasza światłość przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i oddawali chwałę waszemu Ojcu w niebie.

Iz 58, 7-10; 1 Kor 2, 1-5; Mt 5, 13-16

- 7 • poniedziałek • Ryszarda, Teodora – *Rdz 1, 1-19; Mk 6, 53-56*
- 8 • wtorek • Hieronima, Sebastiana – *Rdz 1, 20-2, 4a; Mk 7, 1-13*
- 9 • środa • Apolonii, Cyryla – *Rdz 2, 4b-9. 15-17; Mk 7, 14-23*
- 10 • czwartek • Elwiry, Jacka – *Rdz 2, 18-25; Mk 7, 24-30*
- 11 • piątek • Marii, Benedykta NMP z Lourdes (dzień chorego) – *Rdz 3, 1-8; Mk 7, 31-37*
- 12 • sobota • Modesta, Eulalii – *Rdz 3, 9-24; Mk 8, 1-10*

13 lutego 2011

VI niedziela zwykła • Grzegorza, Juliana

Niech wasze „tak” znaczy „tak”, a „nie” znaczy „nie”.

Syr 15, 15-20; 1 Kor 2, 6-10; Mt 5, 17-37

- 14 • poniedziałek • Cyryla i Metodego – patronów Europy – Dz 13, 46-49; Łk 10, 1-9
- 15 • wtorek • Faustyna, Jowity – Rdz 6, 5-8; 7, 1-5. 10; Mk 8, 14-21
- 16 • środa • Daniela, Juliana – Rdz 8, 13. 20-22; Mk 8, 22-26
- 17 • czwartek • Aleksego, Łukasza – Rdz 9, 1-13; Mk 8, 27-33
- 18 • piątek • Szymona, Konstancji – Rdz 11, 1-9; Mk 8, 34-9, 1
- 19 • sobota • Konrada, Arnolda – Hbr 11, 1-7; Mk 9, 2-13

20 lutego 2011

VII niedziela zwykła • Leona, Ludmiły

Nie szukajcie odwetu na tym, kto was skrzywdził.

Kpł 19, 1-2. 17-18; 1 Kor 3, 16-32; Mt 5, 38-48

- 21 • poniedziałek • Piotra, Eleonory – Syr 1, 1-10; Mk 9, 14-29
- 22 • wtorek • Małgorzaty, Marty – 1 P 5, 1-4; Mt 16, 13-19
- 23 • środa • Izabeli, Damiana – Syr 4, 11-19; Mk 9, 38-40
- 24 • czwartek • Bogusza, Macieja – Syr 5, 1-8; Mk 9, 41-50
- 25 • piątek • Cezarego, Wiktora – Syr 6, 5-17; Mk 10, 1-12
- 26 • sobota • Aleksandra, Mirosława – Syr 17, 1-15; Mk 10, 13-16

27 lutego 2011

VIII niedziela zwykła • Gabriela, Anastazji

**Nikt nie może służyć dwóm panom...
Nie możecie służyć Bogu i mamonie.**

Iz 49, 14-15; 1 Kor 4, 1-5; Mt 6, 24-34

- 28 • poniedziałek • Romana, Oswalda – Syr 17, 24-29; Mk 10, 17-27
- 1 marca • wtorek – Albina, Antoniny – Syr 35, 1-12; Mk 10, 28-31
- 2 • środa • Heleny, Pawła – Syr 36, 1. 4-5a. 10-17; Mk 10, 32-45
- 3 • czwartek • Maryny, Tycjana – Syr 42, 15-25; Mk 10, 46-52
- 4 • piątek • Kazimierza, Eugeniusza – Syr 51, 13-20 albo Flp 3, 8-14; Łk 12, 35-40
- 5 • sobota • Teofila, Fryderyka – Syr 51, 12-20; Mk 11, 27-33

6 marca 2011

IX niedziela zwykła • Róży, Wiktora

**Nie każdy, kto mówi do Mnie:
Panie, Panie, wejdzie do Królestwa Niebios,
ale ten, kto spełnia wolę Mego Ojca,
który jest w niebie.**

Pwt 11, 18. 26-28; Rz 3, 21-25a. 28; Mt 7, 21-27

- 7 • poniedziałek • Pawła, Tomasza – Tb 1, 1a-2; 2, 1-9; 2 P 1, 1-7; Mk 12, 1-12
- 8 • wtorek • Jana, Beaty – Tb 2, 10-23; Mk 12, 13-17

9 marca 2011

POPIELEC • Franciszki Katarzyny

**Ale ty, gdy się modlisz, wejdź do swojego pokoju,
zamknij drzwi i módl się do swego Ojca, który jest
w ukryciu, a twój Ojciec, który widzi także to,
co ukryte, wynagrodzi tobie.**

Jl 2, 12-18; 2 Kor 5, 20-6, 3; Mt 6, 1-6. 16-18

- 10 • czwartek • Aleksandra, Cypriana – *Pwt 30, 15-20; Łk 9, 22-25*
- 11 • piątek • Konstantyna, Benedykta – *Iz 58, 1-9; Mt 9, 14-15*
- 12 • sobota • Alojzego, Justyny – *Iz 58, 9b-14; Łk 5, 27-32*

13 marca 2011

I niedziela Wielkiego Postu • Krystyny, Bożeny

**Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym
słowem, które pochodzi z ust Boga**

Rdz 2, 7-9; 3, 1-7; Rz 5, 12-19; Mt 4, 1-11

- 14 • poniedziałek • Matyldy, Leona – *Kpł 19, 1-2. 11-18; Mt 25, 31-46*
- 15 • wtorek • Klemensa, Ludwika – *Iz 55, 10-11; Mt 6, 7-15*
- 16 • środa • Izabeli, Hilarego – *Jon 3, 1-10; Łk 11, 29-32*
- 17 • czwartek • Gertrudy, Zbigniewa – *Est 14, 1. 3-5. 12-14; Mt 7, 7-12*
- 18 • piątek • Edwarda, Cyryla – *Ez 18, 21-28; Mt 5, 20-26*
- 19 • sobota • Józefa, Bogdana
Św. Józefa – oblubieńca NMP – *2 Sm 7, 4-5a. 12-14a. 16; Rz 4, 13. 16-18. 22; Łk 2, 41-51a*

20 MARCA 2011

II NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU • KLAUDII, MAURYCEGO

**...Jezus wziął z sobą Piotra, Jakuba i jego brata Jana,
i zaprowadził ich na wysoką górę... Tam w ich obecności
został przemieniony: Jego twarz zajaśniała jak słońce,
a szaty stały się białe jak światło.**

Rdz 12, 1-4A; 2 Tm 1, 8B-10; Mt 17, 1-9

- 21 • PONIEDZIAŁEK • BENEDYKTA, LUBOMIRA – *Dn 9, 4B-10; Łk 6, 36-38*
- 22 • WTOREK • KATARZYN, BOGUSŁAWY – *Iz 1, 10. 16-30; Mt 23, 1-12*
- 23 • ŚRODA • PELAGII, FELIKSA – *Jr 18, 18-20; Mt 20, 17-28*
- 24 • CZWARTEK • KATARZYN, GABRIELI – *Jr 17, 5-10; Łk 16, 19-31*
- 25 • PIĄTEK • MARI, IRENEUSZA – *Iz 7, 10-14; Hbr 10, 4-10; Łk 1, 26-38*
- 26 • SOBOTA • MAŁGORZATY, OLGII – *Mi 7, 14-15. 18-20; Łk 15, 1-3. 11-32*

27 marca 2011

III niedziela Wielkiego Postu • Ernesta, Lidii

**Kto... będzie pił wodę, którą Ja mu dam, nigdy więcej
nie będzie pragnął, ale woda, którą mu dam stanie się
w nim źródłem wody wytryskującej ku życiu wiecznemu.**

Wj 17, 3-7; Rz 5, 1-2. 5-8; J 4, 5-42

- 28 • poniedziałek • Anieli, Jana – *2 Krl 5, 1-15a; Łk 4, 24 – 30*
- 29 • wtorek • Eustachego, Wiktoryny – *Dn 3, 25. 34-43; Mt 18, 21-35*
- 30 • środa • Leonarda, Amelii – *Pwt 4, 1. 5-9; Mt 5, 17-19*
- 31 • czwartek • Balbiny, Gwidona – *Jr 7, 23-28; Łk 11, 14-23*
- 1 kwietnia • piątek – Grażyny, Ireny – *Oz 14, 2-10; Mk 12, 28b-34*
- 2 • sobota • Franciszka, Teodozji – *Oz 6, 1-6; Łk 18, 9-14*

3 kwietnia 2011

IV niedziela Wielkiego Postu • Ryszarda, Sylwestra

**... Jezus powiedział: Przyszedłem osądzić ten świat,
aby ci, którzy nie widzą, widzieli, a ci, którzy widzą,
stali się ślepi.**

1 Sm 16, 1b. 6-7. 10-13a; Ef 5, 8-14; J 9, 1-41

- 4 • poniedziałek • Izydora, Wiesławy – *Iz 65, 17-21; J 4, 43-54*
- 5 • wtorek • Ireny, Wincentego – *Ez 47, 1-9. 12; J 5, 1-3a. 5-16*
- 6 • środa • Wilhelma, Marceliego – *Iz 49, 8-15; J 5, 17-30*
- 7 • czwartek • Jana, Donata – *Wj 32, 7-14; J 5, 31-47*
- 8 • piątek • Waltera, Dionizego – *Mdr 2, 1a. 12-22; J 7, 1-2.10. 25-30*
- 9 • sobota • Marii, Dymitra – *Jr 11, 18-20; J 7, 40-53*

10 kwietnia 2011

V niedziela Wielkiego Postu • Michała, Makarego

**Jezus powiedział:
Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem.
Kto wierzy we mnie, choćby i umarł, będzie żył.**

Ez 37, 12-14; Rz 8, 8-11; J 11, 1-45

- 11 • poniedziałek • Filipa, Leona – *Dn 13, 41-62; J 8, 1-11*
- 12 • wtorek • Juliusza, Zenona – *Lb 21, 4-9; J 8, 21-30*
- 13 • środa • Marcina, Przemysława – *Dn 3, 14-20. 91-92. 95; J 8, 31-42*
- 14 • czwartek • Waleriana, Justyny – *Rdz 17, 3-9; J 8, 51-59*
- 15 • piątek • Anastazji, Wacława – *Jr 20, 10-13; J 10, 31-42*
- 16 • sobota • Bernadety, Julii – *Ez 37, 21-28; J 11, 45-57*

17 kwietnia 2011

Niedziela Palmowa • Roberta, Rudolfa

**Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi..., lecz biada
temu człowiekowi, przez którego.. będzie wydany.**

Iz 50, 4-7; Flp 2, 6-11; Mt 26, 14-27. 66

- 18 • poniedziałek • Bogusławy, Alicji – *Iz 42, 1-7; J 12, 1-11*
- 19 • wtorek • Leona, Konrada – *Iz 49, 1-6; J 13, 21-33. 36-38*
- 20 • środa • Agnieszki, Czesława – *Iz 50, 4-9a; Mt 26, 14-25*

ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

21 kwietnia 2011

Wielki Czwartek • Anzelma, Feliksa

**Dałem wam przykład, abyście i wy czynili,
co Ja wam uczyniłem.**

Wj 12, 1-8. 11-14; 1 Kor 11, 23-26; J 13, 1-15

22 kwietnia 2011

Wielki Piątek • Leonii, Łukasza

**...wiedząc o wszystkim, co miało Go spotkać,
wyszedł im naprzeciw i zapytał: Kogo szukacie?
Odpowiedzieli Mu: Jezusa z Nazaretu.**

Łz 52, 13-53, 12; Hbr 4, 14-16. 5, 7-9; J 18, 1-19, 42

23 kwietnia 2011

Wielka Sobota • Wojciecha, Jerzego

**Anioł zaś powiedział do kobiet: Nie bójcie się!
Wiem, że szukacie ukrzyżowanego Jezusa.
Nie ma go tu, zmartwychwstał.**

Rz 6, 3-11; Mt 28, 1-10

24 kwietnia 2011

niedziela – Zmartwychwstanie Pańskie • Grzegorza, Aleksandra

**Jeszcze... nie rozumieli Pisma, które mówi,
że On musi powstać z martwych.**

Dz 10, 34a. 37-43; Kol 3, 1-4; J 20, 1-9

25 kwietnia 2011

poniedziałek Wielkanocy • Marka, Jarosława

**Nagle Jezus wyszedł im naprzeciw i pozdrowił je:
Witajcie! One zaś podeszły, objęły Go za nogi
i złożyły Mu pokłon.**

Dz 2, 14. 22-32; Mt 28, 8-15

- 26 • wtorek • Marzeny, Marii – *Dz 2, 36-41; J 20, 11-18*
- 27 • środa • Zyty, Felicji – *Dz 3, 1-10; Łk 24, 13-35*
- 28 • czwartek • Piotra, Ludwika – *Dz 3, 11-26; Łk 24, 35-48*
- 29 • piątek • Katarzyny, Ryty – *Dz 4, 1-12; J 21, 1-14*
- 30 • sobota • Piusa, Mariana – *Dz 4, 13-21; Mk 16, 9-15*

1 maja 2011

niedziela Miłosierdzia Bożego • św. Józefa rzemieślnika, Filipa

Pokój wam! Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam.

Dz 2, 42-47; 1 P 1, 3-9; J 20, 19-31

2 • poniedziałek • św. Wojciecha, Zygmunta – Dz 1, 3-8; Flp 1, 20c-30; J 12, 24-26

3 • wtorek • Marii, Marioli

NMP Królowej Polski; Rocznica Konstytucji 3. Maja

Ap 11, 19a; 12, 1. 3-6a. 10ab; Kol 1, 12-16; J 19, 25-27

4 • środa • Floriana, Moniki – Dz 5, 17-26; J 3, 16-21

5 • czwartek • Ireny, Waldemara – Dz 5, 27-33; J 3, 31-36

6 • piątek • Filipa, Jakuba – Dz 5, 34-42; J 6, 1-15

7 • sobota • Ludmiły, Benedykta – Dz 6, 1-7; J 6, 16-21

8 maja 2011

III niedziela Wielkanocy • Stanisława, Wiktora
św. Stanisława – patrona Polski

**...gdy zasiadł z nimi przy stole, wziął chleb,
pobłogosławił, połamał go i podał im.**

Wtedy otworzyły się im oczy...

Dz 2, 14. 22-28; 1 P 1, 17-21; Łk 24, 13-35

9 • poniedziałek • Grzegorza, Katarzyny – Dz 20, 17-18a. 28-32. 36; Rz 8, 31b-39; J 10, 11-16

10 • wtorek • Izydora, Antoniny – Dz 7, 51-59; 8, 1; J 6, 30-35

11 • środa • Ignacego, Miry – Dz 8, 1b-8; J 6, 35-40

12 • czwartek • Pankracego, Dominika – Dz 8, 26-40; J 6, 44-51

13 • piątek • Serwacego, Roberta – Dz 9, 1-20; J 6, 52-59

14 • sobota • Macieja, Bonifacego – Dz 9, 31-42; J 6, 55. 60-69

15 maja 2011

IV niedziela Wielkanocy • Zofii, Izydora

**Ja jestem bramą. Jeśli ktoś wejdzie przeze Mnie,
będzie zbawiony...**

Dz 2, 14a. 36-41; 1 P 2, 20b-25; J 10, 1-10

16 • poniedziałek • Andrzeja, Szymona, św. Andrzeja Boboli – patrona Polski
Ap 12, 10-12a albo 1 Kor 1, 10-13. 17-18; J 17, 20-26

17 • wtorek • Sławomira, Weroniki – Dz 11, 19-26; J 10, 22-30

18 • środa • Jana, Eryka – Dz 12, 24-13, 5a; J 12, 44-50

19 • czwartek • Piotra, Celestyna – Dz 13, 13-25; J 13, 16-20

20 • piątek • Bernardyna, Bazylego – Dz 13, 26-33; J 14, 1-6

21 • sobota • Jana, Wiktora – Dz 13, 44-52; J 14, 7-14

22 maja 2011

V niedziela Wielkanocy • Wiesławy, Heleny

**Ja jestem drogą i prawdą, i życiem.
Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej,
jak tylko przeze Mnie.**

Dz 6, 1-7; 1 P 2, 4-9; J 14, 1-12

23 • poniedziałek • Iwony, Renaty – Dz 14, 5-18; J 14, 21-26

24 • wtorek • Joanny, Marii – Dz 14, 19-28; J 14, 27-31a

25 • środa • Grzegorza, Urbana – Dz 15, 1-6; J 15, 1-8

26 • czwartek • Filipa, Eweliny (dzień matki) – Dz 15, 7-21; J 15, 9-11

27 • piątek • Augustyna, Juliusza – Dz 15, 22-31; J 15, 12-17

28 • sobota • Jaromira, Justyny – Dz 16, 1-10; J 15, 18-21

29 maja 2011

VI niedziela Wielkanocy • Urszuli, Magdaleny

**Jeśli Mnie miłujecie, będziecie zachowywać
Moje przykazania.**

Dz 8, 5-8. 14-17; 1 P 3, 15, 18.; J 14, 15-21

- 30 • poniedziałek • Jana, Joanny – Dz 16, 11-15; J 15, 26-16, 4a
- 31 • wtorek • Marii, Anieli – So 3, 14-18 albo Rz 12, 9-16b; Łk 1, 39-56
- 1 czerwca • środa • Jakuba, Konrada (dzień dziecka) – Dz 17, 15. 22-18, 1; J 16, 12-15
- 2 • czwartek • Marcelina, Marzanny – Dz 18, 1-8; J 16, 16-20
- 3 • piątek • Karola, Leszka – Dz 18, 9-18; J 16, 20-23a
- 4 • sobota • Franciszka, Aleksandra – Dz 18, 23-28; J 16, 23b-28

5 czerwca 2011

niedziela – Wniebowstąpienie Pańskie • Bonifacego, Walerii

**Idźcie i czyńcie uczniów wśród wszystkich narodów,
chrzcząc ich w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.
Uczcie ich zachowywać wszystko, co wam nakazałem.**

Dz 1, 1-11; Ef 1, 17-23; Mt 28, 16-20

- 6 • poniedziałek • Norberta, Pauliny – Dz 19, 1-8; J 16, 29-33
- 7 • wtorek • Roberta, Wiesława – Dz 20, 17-27; J 17, 1-11a
- 8 • środa • Seweryna, św. Jadwigi królowej – Dz 20, 28-38; J 17, 11b-19
- 9 • czwartek • Pelagii, Felicjana – Dz 22, 30; 23, 6-11; J 17, 20-26
- 10 • piątek • Bogumiły, Małgorzaty – Dz 25, 13-21; J 21, 15-19
- 11 • sobota • Barnaby, Feliksa – Dz 28, 16-20. 30-31; J 21, 20-25

12 czerwca 2011

niedziela – Zesłanie Ducha Świętego • Leona, Onufrego

**Weźcie Ducha Świętego! Komu grzechy odpuscicie, są mu odpuszczone,
a komu zatrzymacie, są mu zatrzymane.**

Wj 19, 1-6a; Rz 5, 6-11; J 20, 19-23

- 13 • poniedziałek • XI tydzień zwykły – Antoniego, Lucjana,
św. Antoniego Padewskiego – 2 Kor 6, 1-10; Mt 5, 38-42
- 14 • wtorek • Michała, Walerego – 2 Kor 8, 1-9; Mt 5, 43-48
- 15 • środa • Jolanty, Wita – 2 Kor 9, 6-11; Mt 6, 1-6. 16-18
- 16 • czwartek • Justyny, Lutgardy – 2 Kor 11, 1-11; Mt 6, 7-15
- 17 • piątek • Alberta, Aliny – 2 Kor 11, 18. 21b-30; Mt 6, 19-23
- 18 • sobota • Elżbiety, Pauli – 2 Kor 12, 1-10; Mt 6, 24-34

19 czerwca 2011

niedziela – Najświętszej Trójcy • Gerwazego, Protazego

**Tak bowiem Bóg umiłował świat, że dał swego Jednorodzonego Syna,
aby każdy, kto w niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne.**

Wj 34, 4b-6, 8-9; 2 Kor 13, 11-13; J 3, 16-18

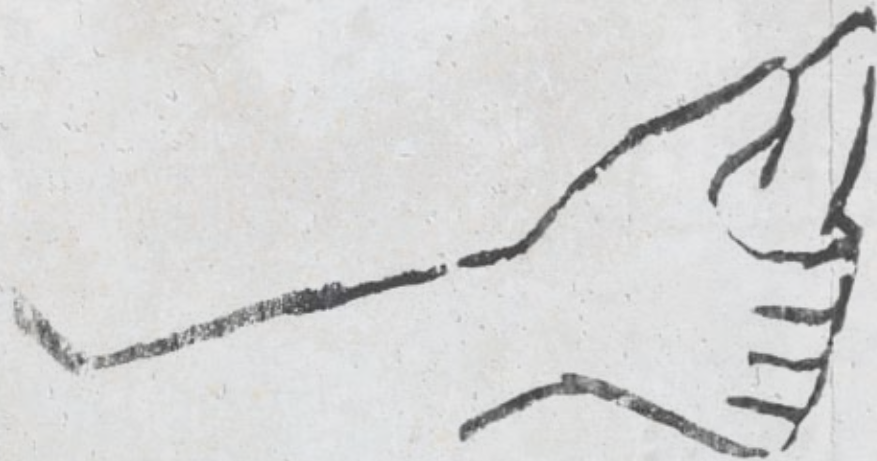
- 20 • poniedziałek • XII tydzień zwykły – Benigny, Florentyny
Rdz 12, 1-9; Mt 7, 1-5
- 21 • wtorek • Alojzego, Alicji – *Rdz 13, 2. 5-18; Mt 7, 6. 12-14*
- 22 • środa • Pauliny, Jana – *Rdz 15, 1-12. 17-18; Mt 7, 15-20*
- 23 • czwartek • Wandy, Zenona
Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej – *Pwt 8, 2-3. 14b-16a; 1 Kor 10, 16-17; J 6, 51-58*
- 24 • piątek • Jana, Danuty
Narodziny św. Jana Chrzciciela – *Iz 49, 1-6; Dz 13, 22-26; Łk 1, 57-66*
- 25 • sobota • Doroty, Wilhelma – *Rdz 18, 1-15; Mt 8, 5-17*

26 czerwca 2011

XIII niedziela zwykła • Jana, Pawła
ODPUST ŚWIĘTOJAŃSKI

**Po całej górskiej krainie judzkiej opowiadano
o wszystkim, co się wydarzyło.
Każdy, kto o tym słyszał, brał to sobie do serca
i zastanawiał się: Kim będzie ten chłopiec?
Była z nim bowiem ręka Pana.**

2 Krl 4, 8-11. 14-16a; Rz 6, 3-4. 8-11; Mt 10, 37-42

Kalendarz Świętojański
wydano dzięki wsparciu

Korporacja
Budowlana ®

The logo for DORAGO is a stylized, rounded rectangular shape with horizontal lines inside, containing the word "DORAGO" in a bold, sans-serif font.

patronat:
ks. Krzysztof Niedałowski

projekt graficzny:
Mirek Miłogrodzki

fotografia zbiorowa:
Dariusz Kula
www.fotokula.pl

zdjęcia:
Mirek Miłogrodzki

redakcja kalendarium:
Regina Liczmańska-Małek

teksty:
ks. Krzysztof Niedałowski

korekta:
Mirosław Wójcik

Kalendarz Świętojański
opracowano dzięki pomocy i życzliwej współpracy
Nadbałtyckiego Centrum Kultury w Gdańsku
i Wydawnictwa APOSTOLICUM w Ząbkach.

www.sw-jan.vn.pl

Edycja X

X